

Roberto J. PAYRO (1867-1928) werkte als Argentijnse journalist van *La Nación* in België, tussen 1909 en 1923. Tijdens de Eerste Wereldoorlog, was hij tegen de neutraliteit van Argentinië omdat de Duitsers de Argentijnse vertegenwoordiger neergeschoten hadden. De Duitsers hebben dan PAYRO belet als journalist verder te werken. Hij is dus begonnen Belgische legenden te verzamelen. Hij werd vriend, o. a., van Isidoor TEIRLINCK. “ *La profecia* ”, maakte deel uit van de 6 (zes) geselecteerde teksten van Roberto J. PAYRO, uitgegeven in de krant *La Nación*, van Buenos Aires, op 27 januari 1924, onder de titel “ *Los cuentos populares de Bélgica* ”, en werd NIET hernomen in *El Diablo en Bélgica* (1953). Die tekst bestaat al in het Frans in *Le Diable en Belgique* (IEA3637).

DE VOORSPELLING.

De wereldoorlog heeft, naast de geschiedenis, veel verhalen voortgebracht die, als ze het niet zijn, toch erg lijken op echte legendes. Wij geven er een weer, noodlottig, dat zich niet ver van Brussel afspeelt, in het kleine dorp van Elewijt, bekend omdat in die omgeving het “Steen” staat, kasteel van de beroemde Rubens, en

vooral omdat het als slagveld tijdens de belegering van Antwerpen omgevormd werd.

Een grote Duitse troepenafdeling van het 48ste regiment belegerde de agglomeratie de laatste dagen van september 1914, want daar was het middelpunt van hardnekkige gevechten. De soldaten van de artillerie van het front Wavre-Sainte-Catherine, ingelicht van de aanwezigheid van de vijand of deze vermoedend, door wat er in de omgeving gebeurde, begonnen het dorp te bombarderen. Onder een regen van bommen zochten de Duitsers een schuilplaats. Een groep officieren en soldaten vonden toevlucht in de kelders van het huis van Dr. Noulaerts. Maar op hun beurt werden deze gebombardeerd en een instorting versperde iedere uitweg, behalve een keldergat waarvan ze eerst de spijlen moesten losmaken om eruit te geraken. Ontsnapt aan dit graf, haastten ze zich om asiel te vragen in de kerk van Sint Hubertus. De oude pastoor, M. Van Reeth deed hen de deur niet toe, wat hij niet mocht doen. Ook daar waren ze niet in veiligheid. Ze waren amper binnen als een Belgische granaat de kerktoren vernietigde, na een breed gat te hebben gemaakt in het portaal. Boos, dachten de officieren in hun woede, of gaven dat als voorwendsel,

dat de inwoners van Elewijt de schoten van de Belgische artillerie erop gericht hadden. Ze gaven het bevel om over te gaan tot onverbiddelijke wraakneming, terwijl ze een nieuw asiel zochten in de pastorie.

Gehoorzamend aan zo een bevel, altijd aangenaam voor het soldatenvolk, gaven die van de Keizer zich over aan afschuwelijkheid. Dat ging van de plundering tot de verkrachting van de vrouwen terwijl ze hun beschermers doodschoten.

Het volkgetuigenis vertelt – wij hebben er al op gewezen dat dit zich naast de geschiedenis afspeelt – dat de beulen met de kolf van hun geweer de voeten van drie jonge meisjes verbrijzelden die hun zusjes van de schande wilden redden en die ze nadien doodschoten.

De pastoor, op de hoogte gebracht van deze niet te kwalificeren daden, haastte zich naar de zaal waar de officieren zich bevonden en eiste dat ze daaraan een einde zouden maken en de daders straffen. Omdat de Duitsers de schouders ophieven en zich geen zorgen maakten over wat hij zei, sprak M. Van Reeth hen gewelddadig aan :

- Ah ! riep hij uit. Jullie zijn gemene wezens en moordenaars. Maar jullie misdaden zullen niet ongestraft blijven ! Ik voorspel dat jullie allemaal zullen sterven en geen enkel van jullie het einde van de oorlog zal meemaken! ...

Zoals de brave pastoor dit later heeft moeten biechten, had hij deze verklaring gedaan zonder na te denken wat hij zei, alsof iemand anders met zijn mond sprak. Eerst waren de officieren verschrikt. Maar daarna reageerden ze onmiddellijk met schaterlachen, ze spotten met de oude pastoor door hem te vragen hoeveel hij verdiende voor een consultatie als waarzegger op de kermis van Brussel. Antwerpen werd bevrijd. De Duitsers verlieten Elewijt waar ze niets meer te doen hadden. De pastoor Van Reeth liet zijn plaats aan een jongere collega en ging naar het klooster van Bon Pasteur in Evere waar hij aalmoezenier werd.

Zijn opvolger deed zijn uiterste best om de kerk in ruïne te restaureren en het dorp uit zijn as te doen herleven. Twee jaar na deze gebeurtenissen kreeg hij een onverwacht bezoek. Een Duitse officier wou hem dringend spreken. De jonge pastoor liet hem binnen in de pastorie, maar niet zonder vrees, want in die tijd moest je zo een bezoek niet vertrouwen. De officier,

nog een jonge man, had zijn uniform weer aangedaan, zat onder het stof, was duidelijk neerslachtig ondanks zijn energiek besluit.

- Meneer pastoor van Elewijt ? - vroeg hij.

- Uw dienaar

- Maar ... u bent niet dezelfde pastoor die ik in 1914 gekend heb.

- Neen, Meneer pastoor Van Reeth heeft ons verlaten, dat is al bijna twee jaar geleden.

- Ah ! En waar kan ik hem nu vinden ?

- Niet ver van hier : in het klooster van Bon Pasteur in Evere.

- Wat spijtig ! Het is me onmogelijk om tot daar te gaan. Ik heb geen tijd. Ik kom van het Russische front en men heeft me dringend naar de gevechtlinie van de Somme gestuurd. Misschien kunt u hem een boodschap overbrengen ...

- Leg me uit wat u wenst.

- Wel ... als u Pastoor Van Reeth ziet, zeg hem dan dat zijn woorden van 1914 me achtervolgen als een voortdurende kwelling ... Het is dat ... het is dat ik

langzaam zijn voorspelling zag uitkomen ... die overeen kwam met een vervloeking. Van het 48ste regiment van de infanterie, dat hierlangs in 1914 is geweest, blijven nog vijf soldaten en één officier over ... En die officier ben ik ! ...

Copyright :

- voor de Spaanse versie, Roberto J. Payro estates ;
- voor de Nederlandse vertaling, 2013, Anne MOERS.